

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра історії, теорії мистецтв та виконавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 2 від 17.10. 2018 р.

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

Естрадний спів

підготовки Магістра
спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
освітньо-професійна програми «Музичне мистецтво»

Програма навчальної дисципліни Естрадний спів підготовки магістра, 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», за освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

Розробник: Зарицький Андрій Олександрович, доцент кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства, заслужений артист України.

Рецензент: Ігнатова Лариса Петрівна, завідувач кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства, кандидат мистецтвознавства.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри історії теорії мистецтв та виконавства

протокол № 2 від 20.09 2018р.

Завідувач кафедри: (Ігнатова Л.П.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету культури і мистецтв

протокол № 1 від 1.10 2018 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (Каленюк О.М.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1
денна форма навчання

Термін навчання 1 рік 5 місяців

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	02 «Культура і мистецтво» 025 «Музичне мистецтво» «Музичне мистецтво»	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 210 / 7		Рік навчання 1-2
		Семестри 1,2,3
		Індивідуальні заняття 76 год. 1 семестр – 18 год. 2 семестр – 34 год. 3 семестр – 24 год.
		Самостійна робота 122 год.
ІНДЗ: <u>ні</u>		Консультації 12 год.
	Форма контролю: екзамен – 1,2,3 семестри	

Таблиця 2
заочна форма навчання

Термін навчання 1 рік 5 місяців

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	02 «Культура і мистецтво» 025 «Музичне мистецтво» «Музичне мистецтво»	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 180 / 6		Рік навчання 1-2
		Семестри 1,2,3.
		Індивідуальні заняття 36 год. 11 семестр – 10 год. 12 семестр – 10 год. 13 семестр – 16 год.
		Самостійна робота 124 год.
ІНДЗ: <u>ні</u>		Консультації 20 год.
	Форма контролю: екзамен – 11,13 семестри	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Робоча програма навчальної дисципліни «Естрадний спів» складена у відповідності з освітньою програмою підготовки студентів ОС «Магістр» спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Естрадний спів – один з популярних видів сценічних мистецтв, має широку амплітуду творчих виявлень та різноманітну палітру прийомів, тембрів, темпоритмів, психологічних та асоціативних впливів на слухачів.

Метою навчальної дисципліни є формування всебічно підготовленого фахівця, здібного на високому рівні впроваджувати передові методи та тенденції сучасної вокальної науки та музичної педагогіки.

Система навчання естрадного співака забезпечує повноцінну професійну освіту та творчий розвиток майбутнього фахівця, сприяє формуванню вокально-технічних та художньо-виконавських навичок.

Навчальна дисципліна «Естрадний спів» є вибірковою в професійній підготовці майбутніх магістрів музичного мистецтва.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Основними компетенціями є:

- здатність студентів ОС «Магістр» до творчої, організаційно-педагогічної, художньо-продуктивної професійної діяльності;
- здатність розвивати власну співацьку культуру;
- володіння прийомами вокальної техніки, емоційно-динамічною виразністю звуку на основі професійного усталеного дихання;
- осмислення та виконання естрадних творів в синтезі музики, слова та акторської виразності;
- здатність до розкриття задуму пісні через щирість мови душі, енергетичну реалізацію почуття, емоції, пластики руху;
- володіння вмінням професійного спілкування зі слухачем на естраді;
- вміння професійно володіти звуко-акустичною підсилювальною апаратурою;
- володіння навичками самостійного професійного розспівування;
- володіння знаннями про норми, правила охорони здоров'я та працездатності вокального апарату.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 3
денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Інд.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль І. Розвиток вокально-технічних навичок				
Тема 1. Засвоєння різних форм звуковедення.	15	4	10	1
Тема 2. Розвиток вокального слуху та співацьких уявлень.	16	5	10	1
Змістовий модуль ІІ.				

Удосконалення вокально-виконавської майстерності				
Тема 3. Удосконалення вокально-виконавських навичок під час роботи над вокальними творами.	15	4	10	1
Тема 4. Розвиток навичок стильової і жанрової інтерпретації вокальних творів.	16	5	10	1
Змістовий модуль III.				
Вокально-художня та технічна виразність				
Тема 5. Функціонування системи професійного співочого дихання.	19	8	10	1
Тема 6. Осмислення та опанування вокальною технікою.	20	9	10	1
Змістовий модуль IV.				
Удосконалення виконавської майстерності естрадного співака				
Тема 7. Професійний розвиток техніки співу	19	8	10	1
Тема 8. Специфіка роботи з мікрофоном.	20	9	10	1
Змістовий модуль V.				
Творча робота над виразністю виконання творів репертуару				
Тема 9. Координація голосового та артикуляційного апаратів.	17	6	10	1
Тема 10. Тембральне забарвлення голосу.	17	6	10	1
Змістовий модуль VI.				
Розкриття індивідуальної манери співу				
Тема 11. Розширення творчого уявлення вокаліста	18	6	11	1
Тема 12. Різнобічний розвиток можливостей співочого голосу студента. Художній смак	18	6	11	1
Всього годин:	210	76	122	12

*Таблиця 4
заочна форма навчання*

Назви змістових модулів і тем	Усього	Інд.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль I.				
Розвиток вокально-технічних навичок				
Тема 1. Засвоєння різних форм звуковедення.	13	2	10	1
Тема 2. Розвиток вокального слуху та співацьких уявлень.	13	2	10	1
Змістовий модуль II.				

Удосконалення вокально-виконавської майстерності				
Тема 3. Удосконалення вокально-виконавських навичок під час роботи над вокальними творами.	14	3	10	1
Тема 4. Розвиток навичок стильової і жанрової інтерпретації вокальних творів.	14	3	10	1
Змістовий модуль III.				
Вокально-художня та технічна виразність				
Тема 5. Функціонування системи професійного співочого дихання.	14	2	10	2
Тема 6. Осмислення та опанування вокальною технікою.	14	2	10	2
Змістовий модуль IV.				
Удосконалення виконавської майстерності естрадного співака				
Тема 7. Професійний розвиток техніки співу	15	3	10	2
Тема 8. Специфіка роботи з мікрофоном.	15	3	10	2
Змістовий модуль V.				
Творча робота над виразністю виконання творів репертуару				
Тема 9. Координація голосового та артикуляційного апаратів.	17	4	11	2
Тема 10. Тембральне забарвлення голосу.	17	4	11	2
Змістовий модуль VI.				
Розкриття індивідуальної манери співу				
Тема 11. Розширення творчого уявлення вокаліста	17	4	11	2
Тема 12. Різнобічний розвиток можливостей співочого голосу студента. Художній смак	17	4	11	2
Всього годин:	180	36	124	20

Змістовий модуль I. РОЗВИТОК ВОКАЛЬНО-ТЕХНІЧНИХ НАВИЧОК

Тема 1. Засвоєння різних форм звуковедення.

Удосконалення навичок кантиленного співу протягом усього діапазону під час виконання українських народних пісень. Формування фальцетного звучання. Набуття навичок філірування звуку у процесі роботи над творами класичного вокального репертуару. Удосконалення звучання голосних.

Тема 2. Розвиток вокального слуху та співацьких уявлень.

Розвиток самоконтролю за своїми діями, станом, співом та інтонаційною точністю виконання. Відпрацювання уміння створювати відповідний емоційний стан з метою виразного виконання вокальних творів.

Змістовий модуль II. УДОСКОНАЛЕННЯ ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Тема 3. Удосконалення вокально-виконавських навичок під час роботи над вокальними творами.

Закріплення навичок дикції та артикуляції, удосконалення рівності звучання голосу протягом усього діапазону, розширення динамічних можливостей голосу, розвиток виконавських здібностей. Уміння використовувати знання про анатомо-фізіологічні особливості розвитку голосового апарату дітей під час роботи над піснями з шкільного репертуару. Усвідомлення важливої ролі навчально-художнього репертуару у процесі співацького навчання.

Тема 4. Розвиток навичок стильової і жанрової інтерпретації вокальних творів.

Уміння використовувати знання про форму, характер, динаміку розвитку вокальних творів. Розуміння значення тембрального забарвлення співацького голосу. Розвиток виконавських здібностей під час роботи над виконанням українських народних пісень та творів сучасних українських авторів. Поєднання літературного тексту зі співом.

Змістовий модуль III. ВОКАЛЬНО-ХУДОЖНЯ ТА ТЕХНІЧНА ВИРАЗНІСТЬ

Тема 5. Функціонування системи професійного співоного дихання.

Усвідомлення зв'язку дихання зі словом, опрацювання урівноваженого співоного процесу. Дикційна виразність. Закріплення знань та умінь. Творча робота над репертуаром.

Тема 6. Осмислення та опанування вокальною технікою.

Поступовий професійний розвиток техніки співу. Творча робота над виразністю виконання творів репертуару. Прищеплення уміння осмислювати та інтерпретувати естрадну пісню, створювати оригінальний художній образ у неповторних інтонаційних барвах та витонченій вокальній манері, збагачуючи емоційно-психологічні прояви виконавської майстерності.

Змістовий модуль IV. ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЕСТРАДНОГО СПІВАКА

Тема 7. Професійний розвиток техніки співу.

Робота над розвитком майстерності співу. Розширення діапазону голосу та удосконалення вокальної техніки. Подальше ретельне напрацювання складного комплексу фахових вмінь та стале засвоєння їх вимагає використання найскладніших технічних вправ та естрадних творів з ускладненою музичною мовою, динамічним навантаженням та метро ритмічним малюнком в обсязі збільшеного діапазону.

Тема 8. Художня інтерпретація естрадної пісні.

Визначення драматургії пісні, її логічної та емоційної перспективи. Поглиблення вміння розкрити авторський задум в майстерності виконання твору, вірно підбираючи психологічну інтонацію художнього образу та втілюючи її в музично-вокальній сфері.

Змістовий модуль V. ТВОРЧА РОБОТА НАД ВИРАЗНІСТЮ ВИКОНАННЯ ТВОРІВ РЕПЕРТУАРУ

Тема 9. Координація голосового та артикуляційного апаратів.

Подальше засвоєння знань, усвідомлення залежності якості звуку від професійності функціонування артикуляційного апарата. Закріплення навиків з вокальних та мовних засобів виразності, професійних навиків в роботі над репертуаром. Продовження засвоєння специфіки творчої роботи з мікрофоном.

Тема 10. Тембральне забарвлення голосу.

Усвідомлення студентом тембрального забарвлення голосу як виразу художньо-емоційного самовираження у виконанні. Продовження творчого опрацювання естрадного репертуару.

Змістовий модуль VI. РОЗКРИТТЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ МАНЕРИ СПІВУ

Тема 11. Розширення творчого уявлення вокаліста.

Постійний пошук рис індивідуальної манери виконання. Індивідуальна манера виконавця починається з пошуку та становлення особистості майбутнього естрадного

співака. Акторська виразність як зовнішні прояви внутрішнього творчого проживання та емоційного переживання виконавця.

Тема 12. Різнобічний розвиток можливостей співочого голосу студента. Художній смак.

Різнобічний розвиток можливостей співочого голосу студента. Ускладнення вокальних технічних вправ та прийомів. Прищеплення художнього смаку в сприйнятті та оцінці вокально-музичного звуку.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 5
денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Прийоми артистичного втілення образу естрадної пісні.	10
2	Творча робота над артистичністю та виразністю виконання творів репертуару.	10
3	Кантиленний спів, методи вирівнювання регістрів	10
4	Створення художнього образу вокального твору та відображення його емоційного змісту	10
5	Стилістична основа джазової манери співу. «Субтон», «Скет».	10
6	Техніка співу з мікрофоном та уточнення параметрів настроювання звукопідсилювальної апаратури.	10
7	Створення художнього образу вокального твору та відображення його емоційного змісту	10
8	Акумуляція виконавсько-художніх умінь і навичок	10
9	Закріплення вокально-технічних навичок, необхідних для кваліфікованої роботи майбутніх вчителів музичного мистецтва	10
10	Вокально-технічні прийоми співу у виконуваних естрадних піснях.	10
11	Особливості дикції, артикуляції.	11
12	Значення вокально-технічних вправ у вдосконаленні майстерності співу	11
	Усього годин	122

Таблиця 6
заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Прийоми артистичного втілення образу естрадної пісні.	10
2	Творча робота над артистичністю та виразністю виконання творів репертуару.	10
3	Кантиленний спів, методи вирівнювання регістрів	10
4	Створення художнього образу вокального твору та відображення його емоційного змісту	10
5	Стилістична основа джазової манери співу. «Субтон», «Скет».	10

6	Техніка співу з мікрофоном та уточнення параметрів настроювання звукопідсилювальної апаратури.	10
7	Створення художнього образу вокального твору та відображення його емоційного змісту	10
8	Акумуляування виконавсько-художніх умінь і навичок	10
9	Закріплення вокально-технічних навичок, необхідних для кваліфікованої роботи майбутніх вчителів музичного мистецтва	11
10	Вокально-технічні прийоми співу у виконуваних естрадних піснях.	11
11	Особливості дикції, артикуляції.	11
12	Значення вокально-технічних вправ у вдосконаленні майстерності співу	11
Усього годин		124

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Навчальна дисципліна “Естрадний спів” оцінюється за кредитно-модульною системою, яка складається з 2 модулів у семестрі.

Поточний контроль здійснюється під час проведення індивідуальних занять і має за мету перевірку рівня практичної готовності студентів. Поточний контроль реалізується у формі виконання індивідуальних завдань, рівні засвоєння практичного матеріалу, самостійної роботи, виконанні практичних рекомендацій. Максимальна кількість балів поточного контролю становить - 40 балів.

Підсумковий модульний контроль здійснюється у формі виконання студентом модульних контрольних робіт: виконання чотирьох різнохарактерних творів (по 2 в кожній МКР). Усна анотація до виконуваних у даному семестрі творів (відомості про авторів, вокально-інтонаційний та художньо-виконавський аналіз).

Максимальний бал, отриманий за дві МКР становить 60 балів.

Таблиця 3

Поточний контроль (мах = 40 балів)				Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2		
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		МКР 1	МКР 2	100
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	30	30	
10	10	10	10			

Критерії оцінювання поточного контролю

10–9 балів

отримують студенти, які вільно володіють голосовим апаратом, вокально-технічною та художньо-виконавською майстерністю; усвідомленим та артистичним співом, яскраво та переконливо втілюють музичний образ

8 балів

отримують студенти, які на середньому рівні володіють вокально-технічними навичками та художньо-

виконавськими вміннями. Впевнене виконання програмових вимог з незначною кількістю змістовних помилок.

- 7-6 балів отримують студенти, які недостатньо володіють співацькими навичками, допущено значну кількість художньо-технічних помилок.
- 5-4 балів Часткове виконання завдань.
- 3-1 бал Завдання виконані на мінімальному рівні.
- 0 балів Професійна несумісність

Критерії оцінювання модульного контролю

- 30–27 балів отримують студенти, які вільно володіють голосовим апаратом, вокально-технічною та художньо-виконавською майстерністю; усвідомленим та артистичним співом, яскраво та переконливо втілюють музичний образ
- 26-22 балів отримують студенти, які на середньому рівні володіють вокально-технічними навичками та художньо-виконавськими вміннями. Впевнене виконання програмових вимог з незначною кількістю змістовних помилок.
- 21-18 балів отримують студенти, які недостатньо володіють співацькими навичками, допущено значну кількість художньо-технічних помилок.
- 17-11 балів Часткове виконання завдань.
- 10-7 бал Завдання виконані на мінімальному рівні.
- 0 балів Професійна несумісність

Шкала оцінювання

Таблиця 6

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк А. Постановка голосу/ А. Антонюк. // Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.:Українська ідея, 2000. – 108 с.
2. Борисова, О. Система роботи над вокально-хоровими навичками старших дошкільників та молодших школярів [Текст] / О.Борисова // Початкова школа. – 2004. – № 5. – С. 35-38.
3. Голос людини та вокальна робота з ним. / Автор. колектив кафедри співу Інституту мистецтв. // Монографія. – Івано-Франківськ, 2010. – 56 с.
4. Детский голос. // Под ред. В. Н. Шацкой. – М.: Педагогика, 1970. – 45 с.
5. Дорошок В. Д. Сливацький М. Ю. Основи вокально-педагогічної творчості вчителя музики. / В. Д. Дорошок, М. Ю. Сливацький. – Івано-Франківськ, 2007. – 64 с.
6. Дрожжина, Н. В. Вокальне виконавство в системі музичного мистецтва естради [Текст] : автореф. дис. канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Н. В. Дрожжина. –Харків, 2008. – 18 с.
7. Дрожжина, Н. В. Розвиток виконавських здібностей вокалістів у контексті музичного мистецтва естради [Текст] / Н. В. Дрожжина // Проблеми педагогіки мистецтва. Серія : Музична педагогіка і мистецтвознавство : зб. ст. – Ялта : РВВ РВНЗ КГУ, 2007. – Вип. 1. – С. 118-129.
8. Жайворонок, Н. Б. Музичне виконавство як художня система [Текст] / Н. Б. Жайворонок // Вісник КНУКіМ : зб. наук. праць. Серія : Мистецтвознавство. – Вип. 10. – К., 2004. – С. 22-28.
9. Жайворонок, Н. Б. Музичне виконавство як феномен музичної культури [Текст] : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.01 «Теорія та історія культури» / Н. Б. Жайворонок. – Харків, 2006. – 20 с.
10. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва. / М. Микиша. – К.: Музична Україна, 1965. – 88 с.
11. Морозов В. Резонансная теория искусства пения и вокальная техника выдающихся певцов. / В. Морозов. – М., 2001. – 34 с.
12. Осетров, Ю. О. До питання про специфіку підготовки студентів музично-навчальних закладів за фахом «Естрадний спів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www. URL : http://vocalart.narod.ru/article_6_1.html/
13. Ростовський, О. Я. Методика викладання музики в основній школі [Текст] : навч.-метод. посібник / О. Я.Ростовський. – Тернопіль : Навчальна книга, 2001. – 272 с.
14. Юцевич Ю. Музика. / Ю. Юцевич. // Словник-довідник. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2003. – 56 с.
15. Юцевич Ю. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу. / Ю. Юцевич. – К., 1998. – 48 с.

16. РЕКОМЕНДОВАНИЙ ВОКАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛИНИ «ЕСТРАДНИЙ СПІВ»

Вокалізи

1. *Абт Ф.* Вокализы для баритона и баса. - М.: Музыка, 1985.
2. *Абт Ф.* Избранные упражнения. — М.: Музыка, 1985.
3. *Вілінська І.* Вокалізи для низького голосу. – К. 1962.
4. *Вілінська І.* Вокалізи для високого голосу. – К.: Мистецтво, 1969.
5. *Вілінська І.* Вокалізи для середнього голосу. – К.: Музична Україна, 1989.
6. *Вілінська І.* Вокалізи для співака-початківця. – К. 1971.
7. *Воронім О., Вороніна Р.* 30 вокалізів на основі народних пісень. -К.: Музична Україна, 1991.
8. *Гарсія М.* Школа співу. – М.:Музгіз, 1956.
9. *Далецький О.* Вокализы. – М. 1973.

10. Егорычева М. Упражнения для развития вокальной техники. – К., 1980.
11. Завалишина М. Вокализы. – К., 1984.
12. Заринь В. Вокализы. – М., 1962.
13. Зейдлер Г. Искусство пения для сопрано или тенора. – М.: Гос. муз. издательство, 1957.
14. Конконе Дж. Сорок упражнений. – М., 1962.
15. Лютген В. Ежедневные упражнения: 20 маленьких вокализов. – М.: Музыка, 1964.
16. Маркезі М. Вокалізи – К., 1980.
17. Павлюченко С. Вокалізи для середнього і низького голосів. – К.: Музична Україна, 1979.
18. Тамшина В. И. Вокализы для сопрано. – М.: Музыка, 1973.
19. *Vokalisieren Panofka*. Edition Peters Op.85 Heft I (Arlberg)

Рекомендовані естрадні пісні українських композиторів

1. О. Бурміцький: "Шелестять дощі".
2. В. Верменич: "Чорнобривці", «На калині мене мати колихала».
3. О. Білаш: «Два кольори», «Над Україною», «Полинь», «Полтавська полька», «Журавка», «Пісня про калину», «Стань зорею мені».
4. П. Дворський: "Рідна мова", "Смерекова хата".
5. Л. Дублінський: "Черешневий гай", "Якщо любиш - кохай".
6. В. Егоров: "Свет звезды".
7. О. Злотник: "Маки червоні", "Гай, зелений гай", "Чуєш, мамо", "Батько і мати", "Марево снів".
8. О. Зуєв: "Три дороги", "Якщо поруч ти", "Крила удачі", "П'є журавка воду"
9. В. Івасюк: "Водограй", "Світ без тебе", "Кленовий вогонь", "Я піду в далекі гори", "Запроси мене у сни", "Тільки раз цвіте любов", "Балада про мальви", "Балада про дві скрипки", "Жовтий лист", «Мандрівний музика», «Червона рута», «Пісня буде поміж нас»
10. М. Каландьонок: "Так тихо падає сніг".
12. І. Кириліна: "Яблуневі зливи", "Лесная чакона", "Лісова пісня".
13. С. Козак: "Коні вороні".
14. П. Майборода: «Пісня про рушник», «Ми підем, де трави похилі», «Стежина», «Елегія», «Любов моя», «За вікном», «Ромен-цвіт», «Ти – моя вірна любов», «Виростеш ти, сину», «Колискова»
15. О. Матвійчук: "Мій Києве-граде", "О, мамо, я скучив", "Ключі від раю".
16. М. Мозговий: "Край, мій рідний край", «Моя земля», "Зачаровані слова", «Минає день, минає ніч».
17. Б. Монастирський: "Дев'ятий клас", "Два слова".
18. Т. Петриненко: "Пісня про пісню", "Господи, помилуй", "Зорепадом летять роки", "Білий океан".
19. І. Поклад: "Чарівна скрипка", «Скрипка грає», «Зелений клен», «Кохана».
20. О. Пономарьов: "Колискова", "Мое кохання сірооке".
21. В. Семенов: "Мій зоряний світ", "Зто земля моя".
22. Г. Татарченко: "Білі нарциси".
22. О. Тіщенко: "І твій останній погляд".
23. І. Харитонов: "Україна".
24. В. Хурсенко: "Постели рушники, моя мамо", "Кохаю і бажаю" "Ні, я нічого не забув".
25. / Шамо: "Три поради", «Пісня про Київ», «Пісня про щастя», «Дуть дощі», «Нахилились медоцвіти», «Проводжала мати свого сина».
26. Б. Янівський: "Журавочка".
27. І. Білозір: «Перший сніг», «Пшеничне перевесло», «Ніби вчора».
28. С. Лазо: «Ні обіцянок, ні пробачень», «Мрії про тебе».

Українські народні пісні

"В кінці греблі"
"Грицю, Грицю, до роботи"
"Ішов козак потайком"
"Йшла я по воду"
"На вулиці скрипка грає"
"На поточку-м прала"
"Ой, на горі сніг біленький"
"Ой, на гору козак воду носить"
"Ой, маю я чорні брови"
"Ой, там на товчку, на базарі"
"Ой, ти гарний Семене"
"Ой, ти знав, нащо брав"
"Ой, болить ня головонька"
"Ой, у вишневому садочку"
"Посилала мене мати"
"При долині кущ калини"
"Сидить дід на печі"
"Ти до мене не ходи"
"Чоловіче, я слаба"
"Чом, чом не прийшов"
"Хоть у мене мужичок з кулачок"
"Якби мені черевики"
"Якби мені не тиночки"

Рекомендовані джазові стандарти:

1. "Sweet Georgia Brown" w. & m. Ben Bernie, Maceo Pincard & Kennet Casey.
2. "Poor Butterfly" w. John L. Golden, m. Raymond Hubbell.
3. "Oh, Lady be good" w. Ira Gershwin, m. George Gershwin.
4. "Blue room" w. Lorenz Hart, m. Richard Rodgers.
5. "Bye bye blackbird" w. Mort Dixon, m. Ray Henderson.
6. "Indian summer" w. Al Dubin, m. Victor Herbert.
7. "Avalon" w. Al Jofson & B.G. De Sylva, m. Vincent Rose.
8. "Too Marvelous for words" w. Johnny Mercer, m. Richard A. Whiting.
9. "Lullabye of birdland" m. George Shearing, w. George David Weiss.
10. "Round midnight" w. Bernie Hanighen, w. Coonie Williams & Thelonius Monk.
11. "Days of wine and roses" w. Johnny Mercer, m. Henry Mancini.
12. "September in the rain" w. Al Dubin, m. Harry Warren.
13. "Autumn in New York" w. & m. Vermon Duke.
14. "I cover the waterfront" w. Edward Heyman, m. John Green.
15. "Love for sale" w. & m. Cole Porter.
16. "Namely you" w. Johnny Mercer, m. Gene De Paul.
17. "You go to my head" w. Haven Gillespie, m. J. Fred Coots.
18. "If I love again" (With the laughing face) w. Phil Silver, m. James Van Heusen.
19. "Softly as in a morning" w. Oscar Hammerstein, m. Sigmund Romberg.
20. "Early autumn" w. Johnny Mercer, m. Ralph Burns & Woody Herman.
21. "I know that you know" w. Anne Caldwell, m. Vincent Youmans.
22. "A time for love" w. Paul Francis Webster, m. Johnny Mandel.